

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 18/2014-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti M. A., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003 (pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 1 D 200/2003, Dnot 118/2003), za účasti Okresného súdu Námestovo, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003 konal bez zbytočných prietahov.

3. M. A. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Námestovo povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť M. A. trovy konania v sume 275,94 € (slovom dvestosedemdesiatpäť eur a deväťdesiatštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 18/2014 z 23. januára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. A. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „dedič“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté dedičské konanie po poručiťke R. A., zomrelej 16. apríla 2003, začalo na bývalom Okresnom súde Námestovo 6. mája 2003.

Sťažovateľ (jeden z dedičov po zomrelej) uvádza, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

Sťažovateľ v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 4512/14 (doručeným ústavnému súdu 3. marca 2014), v ktorom sa okrem iného uvádza: *„Z prehľadu procesných úkonov je zrejme, že súd (pôvodný Okresný súd v Dolnom Kubíne) nekonal priebežne v dobe od 13. 4. 2007 do 21. 12. 2007, následne Okresný súd Námestovo (súdny komisár) nekonal od 9. 12. 2008 do 8. 3. 2011, ktoré obdobia boli obdobiami zbytočných prietáhov v konaní. Aj keď nejde o právne zložitú vec, ide o vec náročnú na postup súdu pre správanie sa dedičov, ktorí sa nedostavovali na pojednávanie, a preto bolo pojednávanie odročované (napr. odročenie pojednávania zo dňa 19. 1. 2006 a 23. 3. 2006 pre neúčast' niektorých dedičov), a dokazovanie, keď nebolo umožnené súdnemu znalcovi vykonať ohliadku artefaktov za účelom ich ocenenia a z tohto dôvodu ani zhotoviť a podať znalecký posudok. V poslednej dobe sú pojednávania odročené pre nemožnosť dohodnúť sa o všeobecnej cene predmetu dedičstva a jeho rozdelení.“*

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bol aj tento prehľad dosiaľ vykonaných procesných úkonov napadnutého konania:

„- dňa 6. 5. 2003 bol Okresnému súdu Námestovo doručený úmrtný list R. A., zomr... a konanie bolo vedené pod spisovou značkou 1D 200/03

- uznesením súdu zo dňa 19. 5. 2003 bolo začaté dedičské konanie a zároveň bol poverený JUDr. Vladimír Šťastný ako súdny komisár na vykonanie potrebných úkonov vo veci prejednávania dedičstva po poručiťel'ke

- dňa 2. 6. 2003 bola na notárskom úrade spísaná zápisnica o predbežnom vyšetrení

- dňa 3. 6. 2003 boli žiadané PK (pozemnoknižné, pozn.) lustrácie a identifikácie parciel na meno poručiťel'ky z príslušnej správy katastra

- dňa 12. 11. 2003 bolo nariadené pojednávanie na deň 27. 11. 2003, ktoré bolo odročené na 18. 12. 2003

- dňa 18. 12. 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom prítomní dedičia uzavreli dohodu o vypořádání dedičstva, osvedčenie o dedičstve nadobudlo právoplatnosť dňa 12. 12. 2003

- dňa 5. 10. 2004 bolo generálnym prokurátorom podané Najvyššiemu súdu SR mimoriadne dovolanie v uvedenej veci

- rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 5 M Cdo 10/2004 zo dňa 31. 3. 2005 bolo osvedčenie o dedičstve vydané notárom zrušené a vec vrátená Okresnému súdu Dolný Kubín na ďalšie konanie, ktorému bol spis doručený 12. 5. 2005

- dňa 18. 7. 2005 bolo nariadené pojednávanie na deň 30. 8. 2005, ktoré však bolo zrušené a bol určený nový termín pojednávania na deň 20. 9. 2005

- pojednávanie dňa 20. 9. 2005 bolo odročené

- dňa 12.12.2005 bola žiadaná príslušná správa katastra o výpis z PK prot. č. 723 a identifikácia

- dňa 11. 1. 2006 bolo nariadené pojednávanie na deň 19. 1. 2006, ktoré bolo odročené na deň 23. 3. 2006 z dôvodu, že sa nedostavili dedičia okrem M. A.

- pojednávanie dňa 23. 3. 2006 bolo odročené na 25. 4. 2006 z dôvodu, že sa nedostavila jedna z dedičiek a dňa 25. 4. 2006 bolo opätovne odročené pojednávanie na neurčito

- dňa 12. 6. 2006 bolo nariadené pojednávanie na deň 27. 6. 2006, ktoré bolo odročené z dôvodu, že dedič A. odišiel z dedičského konania, pretože s navrhovanou dohodou nesúhlasil

- dňa 13. 4. 2007 predložil súdny komisár spis s návrhom uznesenia o potvrdení nadobudnutia dedičstva, ktoré súd vydal dňa 21. 12. 2007, proti ktorému bolo zo strany dediča A. podané odvolanie dňa 5. 3. 2008.“

V súvislosti s prechodom súdnictva na novozriadený Okresný súd Námestovo zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992

Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/2007 Z. z.“) bola predmetná vec odovzdaná na prerokovanie a rozhodnutie Okresnému súdu Námestovo, kde jej bola pridelená nová spisová značka 2 D 21/2008. Ďalší priebeh konania je vo vyjadrení okresného súdu opísaný takto:

„- dňa 25. 4. 2008 bolo zaslané odvolanie na vyjadrenie ostatným dedičom a dňa 23. 5. 2008 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline za účelom rozhodnutia o odvolaní

- uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 7 CoD 12/2008-132 zo dňa 25. 6. 2008 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a vec vrátená dňa 1. 10. 2008 na ďalšie konanie. Po doručení uznesenia odvolacieho súdu účastníkom konania, bol spis predložený dňa 9. 12. 2008 súdnemu komisárovi (skutočnosť zistená z histórie spisu v elektronickom registri súdu)

- súdny komisár dňa 8. 3. 2011 vyžiadal dedičský spis (súvisiaci dedičský spis, pozn.) z Okresného súdu Dolný Kubín

- súdny komisár uznesením zo dňa 16. 3. 2011 ustanovil znalca z odboru starožitnosti na podanie znaleckého posudku a taktiež uznesením zo dňa 16. 3. 2011 ustanovil znalca z odboru umelecké diela na podanie znaleckého posudku, proti ktorým uzneseniam bolo zo strany dedičov podané odvolanie a súdny komisár dňa 8. 4. 2011 predložil spis súdu

- súd uznesením č. k. 2 D 21/2008-153 zo dňa 13. 5. 2011 uložil dedičom zložiť zálohu na znalecké dokazovanie

- súd uznesením č. k. 2 D 21/2008-154 zo dňa 13. 5. 2011 ustanovil znalca z odboru starožitnosti

- súd uznesením č. k. 2 D 21/2008-155 zo dňa 13. 5. 2011 ustanovil znalca z odboru umelecké diela

- dňa 6. 6. 2011 bolo zo strany jednej z dedičiek podané odvolanie voči uzneseniu o povinnosti zložiť zálohu na znalecké dokazovanie

- dňa 6. 7. 2011 oznámila ustanovená znalkyňa, že jej nebolo umožnené vykonať ohliadku artefaktov, ktoré sú predmetom súdneho sporu a na základe toho znalkyňa nemôže zhotoviť a podať znalecký posudok

- dňa 27. 7. 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní dedičky proti uzneseniu o zložení zálohy na znalecké dokazovanie, ktorý vrátil

spis dňa 16. 8. 2011 bez meritórneho rozhodnutia a po odstránení väd vytknutých krajským súdom, okresný súd dňa 11. 11. 2011 opätovne predložil spis Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o predmetnom odvolaní

- uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8 CoD 21/2011-173 zo dňa 30. 12. 2011 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené, spis bol vrátený fyzicky okresnému súdu dňa 30. 1. 2012

- dňa 1. 3. 2012 boli súdom vyzvaní dedičia, aby oznámili, resp. presne určili miesto, kde sa nachádzajú predmety pre ocenenie príslušným znalcom ustanoveným súdom, na ktorú výzvu reagoval len jeden z dedičov, a preto súd dňa 27. 4. 2012 opätovne urgoval ostatných dedičov na podanie správy, na ktorú výzvu reagovala jedna z ďalších dedičiek prostredníctvom svojho právneho zástupcu

- dňa 11. 6. 2012 súd vyzval právneho zástupcu dedičky, aby súdu zaslal presný zoznam hnutelných vecí patriacich do dedičstva po poručiťelke, ktoré boli predmetom predaja v roku 2004 a zároveň vyzval ostatných dedičov opätovne na oznámenie, kde sa nachádzajú ostatné predmety patriace do dedičstva

- uznesením súdu č. k. 2 D 21/2008-197 zo dňa 8. 10. 2012 boli zrušené uznesenia o ustanovení znalcov č. k. 2 D 21/2008-154 a č. k. 2 D 21/2008-155

- dňa 4. 12. 2012 bol spis opätovne predložený na ďalšie konanie súdnemu komisárovi

- súdny komisár dňa 7. 1. 2013 žiadal príslušnú správu katastra o aktualizáciu PK lustrácie a identifikácie parciel, príp. výpisu z LV (list vlastníctva, pozn.) na meno poručiťelky

- dňa 16. 5. 2013 súdny komisár žiadal Správu katastra Námestovo o podanie ďalšej správy

- dňa 27. 5. 2013 súdny komisár vyzval dedičov (právnych zástupcov) na predloženie návrhu dohody o všeobecnej cene pozemkových nehnuteľností

- dňa 28. 5. 2013 súdny komisár požiadal Centrálné elektronické registratúrne stredisko Liptovský Mikuláš o doručenie kópie právoplatného Rozhodnutia Okresného úradu Námestovo - katastrálny odbor zo dňa 17. 3. 1999, na základe ktorej žiadosti bolo dňa 7. 6. 2013 oznámené Geodetickým a kartografickým ústavom v Bratislave, že nie sú

oprávnení poskytovať listiny tretím osobám, tieto je potrebné vyžiadať cestou príslušnej správy katastra

- súdny komisár dňa 21. 6. 2013 opätovne žiadal Centrálné elektronické registratúrne stredisko Liptovský Mikuláš o doručenie kópie právoplatného Rozhodnutia Okresného úradu Námestovo – katastrálny odbor zo dňa 17. 3. 1999 a zároveň žiadal Správu katastra Námestovo o vyhotovenia listov vlastníctva

- dňa 8. 7. 2013 súdny komisár zaslal dedičom návrh dohody o cene nehnuteľností jednej z dedičiek

- dňa 18. 11. 2013 bolo nariadené pojednávanie na deň 16. 12. 2013, ktoré bolo odročené na deň 4. 2. 2013, pričom dňa 17. 12. 2013 bola zaslaná dedičom oprava dátumu pojednávania na deň 4. 2. 2014, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu uloženia povinnosti právnomu zástupcovi sťažovateľa predložiť návrh dohody o všeobecnej cene dedičstva i o rozdelení dedičstva.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním (doručeným ústavnému súdu 9. apríla 2014), v ktorom okrem iného uviedol, že „*Argumenty uvedené vo vyjadrení odporcu zo dňa 26. 2. 2014 neodôvodňujú 11 ročné súdne konanie v tejto dedičskej veci.*“. Súčasne poukázal na to, že v napadnutom konaní vzniknú ďalšie prieťahy, „*pretože v mesiaci marec 2014 zomrel súdny komisár JUDr. Vladimír Šťastný*“.

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 26. februára 2014, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý

dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o zložitost' veci, ústavný súd je toho názoru, že dedičské konanie tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, pričom výklad a používanie právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované, a preto ich z právneho hľadiska nemožno v zásade považovať za zložité (II. ÚS 181/2010). Z vyjadrení sťažovateľa, okresného súdu ani z obsahu predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil ani žiadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej zložitosti veci.

2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri vyhodnocovaní doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania. Pokiaľ okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že *ide o vec náročnú na postup súdu pre správanie dedičov, ktorí sa nedostavovali na pojednávanie, ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ sa na nariadených pojednávaniach zúčastňoval, a taktiež nie z dôvodov na jeho strane došlo k znemožneniu vykonania ohliadky artefaktov súdnym znalcom na účel ich ocenenia. Sťažovateľ preto svojím správaním neprispel k doterajšej dĺžke konania, ktorá predstavuje 11 rokov.*

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003, pôvodne vedenom Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 1 D 200/2003, Dnot 118/2003, bol postup okresného súdu.

Z obsahu sťažnosti a zo zapožičaného súdneho spisu vyplýva, že napadnuté konanie po poručiteľke R. A., zomrelej..., začalo na bývalom Okresnom súde Námestovo 6. mája 2003.

Zákonom č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov došlo od 1. januára 2005 k prechodu výkonu súdnictva, všetkých práv a povinností vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcu k štátu z bývalého Okresného súdu Námestovo v dôsledku jeho zrušenia na Okresný súd Dolný Kubín.

V súlade so zákonom č. 511/2007 Z. z. sa od 1. januára 2008 na prerokovanie a rozhodnutie vo veci stal miestne a vecne príslušný novozriadený Okresný súd Námestovo.

Neoddeliteľnou súčasťou prechodu súdnictva v danej veci je aj prenesenie zodpovednosti za prieťahy v konaní, a preto je potrebné v tomto zmysle hodnotiť napadnuté konanie ako celok s tým, že zodpovednosť za jeho celý doterajší priebeh nesie okresný súd.

Ústavný súd zistil v priebehu napadnutého konania obdobie nečinnosti od 9. decembra 2008 (po doručení uznesenia odvolacieho súdu bol spis predložený súdnemu komisárovi) do 8. marca 2011 (súdny komisár vyžiadal z Okresného súdu Dolný Kubín súvisiaci dedičský spis). Z uvedeného vyplýva, že nečinnosť v danom štádiu napadnutého konania presiahla 2 roky.

Okrem nečinnosti hodnotí ústavný súd postup Okresného súdu Dolný Kubín, kde prebiehalo konanie pôvodne vedené pod sp. zn. 1 D 200/2003, Dnot 118/2003, a neskôr aj postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003 ako

taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť, čo malo výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

O neefektívnosti postupu v konaní svedčí aj skutočnosť, že po podaní mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky proti osvedčeniu o dedičstve sp. zn. 1 D 200/2003, Dnot 118/2003 z 27. novembra 2003 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 5 M Cdo 10/2004 z 31. marca 2005 osvedčenie o dedičstve z 27. novembra 2003 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Dolný Kubín na ďalšie konanie. Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku z 31. marca 2005 okrem iného uviedol:

„V prvom rade treba uviesť, že ak v konaní o dedičstve jeden z dedičov navrhol i v zastúpení druhého z dedičov dohodu, ktorá sa svojimi dôsledkami blíži k odmietnutiu dedičstva (§ 463 Občianskeho zákonníka), je potrebné pred rozhodnutím o vydaní osvedčenia skúmať, či medzi splnomocniteľom a splnomocnencom neexistuje rozpor v záujmoch (§ 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Je preto v takom prípade potrebné, najmä ak nie je táto možnosť na uzavretie dohody výslovne obsiahnutá v predloženej plnej moci udelenej dedičom inému dedičovi, vypočítať ho na jej obsah a tak zistiť, či je taká dohoda výrazom skutočnej zhodnej vôle dedičov, alebo nie je.

V prejednávanej veci konajúci notár neskúmal dôsledne rozpor medzi záujmami syna a dediča nebohej M. A., ktorý v konaní bol aj splnomocnencom dedičiek Z. T. a M. M., a týmito splnomocniteľkami. Nezaobrá sa ani rozsahom tohto písomne udeleného plnomocenstva a dôsledne nezisťoval oprávnenie na uzavretie dohody o vyporiadaní dedičstva.

Z obsahu spisu je tiež nepochybné, že pojednávanie na prejednanie dedičstva bolo notárom nariadené na 27. novembra 2003 o 12.00 hod. na podpísanom notárskom úrade. Pojednávanie bolo odročené na 18. decembra 2003 o 8.00 hod., ktoré pojednávanie uskutočnilo, a ako vyplýva z obsahu zápisnice, dedičia uzavreli o vyporiadaní dedičstva dohodu, o čom notár ako súdny komisár vydal osvedčenie o dedičstve, avšak s dátumom rozhodnutia 27. novembra 2003. Treba súhlasiť s tvrdením dovolateľa, že prejednanie dedičstva sa uskutočnilo s neskorším dátumom ako je na rozhodnutí uvedené. Za daných okolností nemožno preto vylúčiť, či dedičky mali vôbec vedomosť o prebiehajúcom prejednávaní dedičstva 18. decembra 2003.“

Neefektívnosť a nesústredenosť postupu sa prejavila aj v ďalšom priebehu napadnutého konania, keďže Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 7 Co D 12/2009 z 25. júna 2008 zrušil uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 1 D 200/2003 z 21. decembra 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení uznesenia z 25. júna 2008 konštatoval, že bolo porušené základné právo účastníka konania na spravodlivý proces, pretože sa nemohol vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, na základe ktorých okresný súd dospel ku skutkovým a právnym záverom.

Ďalej krajský súd uviedol, že okresný súd nedostatočne odôvodnil, *„akým spôsobom sa vysporiadal s návrhom dediča M. A. na vypracovanie znaleckého posudku obrazu M...“*, keďže umelecký obraz bol zahrnutý do dedičstva a sťažovateľ v priebehu napadnutého konania so stanovením jeho ceny nesúhlasil. Napokon krajský súd v odôvodnení konštatoval, že *„okresný súd dôsledne nepostupoval ani pri vyhodnotení skutočnosti pri potvrdení dedičstva u nehnuteľnosti uvedenej pod II. 2 uznesenia...“*, a taktiež poukázal na to, že *„Rozhodnutie okresného súdu je nepreskúmateľné aj v časti, pokiaľ určil odmenu notára..., keďže nie je zrejmé, za aké úkony súdnemu komisárovi bola priznaná a aké hotové výdavky mu vznikli...“*.

V súvislosti so zisteným neefektívnym a nesústredeným postupom okresného súdu ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého nielen nečinnosť, ale aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Ústavný súd napokon dodáva, že z ústavnoprávneho hľadiska nie je akceptovateľné, aby napadnuté konanie nebolo skončené ani po 11 rokoch od jeho začatia.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza s'ťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € z dôvodov uvedených vo svojej s'ťažnosti, keď poukázal najmä na to, že konanie trvá už viac ako 10,5 roka, čo „predlžuje stav jeho právnej neistoty“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 D 21/2008, Dnot 118/2003, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

IV.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Jánom Vajdom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,94 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2014